

Привредни закони: књига трећа, 1923.

Садржај

Устројство Министарства Пољопривреде и Вода

Део први. Опште одредбе

Састав Министарства Пољопривреде и Вода

Помоћник директора

Организација Генералних Дирекција и Одељења

Део други. Посебне одредбе

Одељење за пољопривреду

I Састав и делокруг одељења

Административно одељење

Одељење за пољопривредну наставу и пољопривредне огледе

Одељење за ратарство

Одељење за сточарство

Одељење за виноградарство и воћарство

Одељење за аграрну политику и кооперацију

II Саветодавна тела

Пољопривредни савет

Савет за пољопривредну наставу

III Услови за постављање особља и њихове категорије

Генерална дирекција вода

Организација централне службе вода

Састав и делокруг одељења и одсека

Административни одсек

Одељење за поморско техничку службу

Одељење за пловне реке и канале (унутрашња пловидба)

Одељење за водене токове и водену снагу

Одељење за пољопривредне мелиорације тла

II Међуминист. одбор за радове на води

Организација спољне службе вода

Стална – редовна служба

Повремена изванредна служба

Техничко особље вода

Административно особље

Статут техничког и административ. особља

Одељење за ветеринарство

Делокруг и састав одсека

Одсек за наставу и ветеринарске заводе

Одсек за ветеринарску службу

Ветеринарски савет – квалификације и плате особља одељења за ветеринарство

Правно одељење

Опште одељење

Део трећи. Прелазна наређења

Део четврти. Завршне одредбе

Правилник о уређењу обласних пољопривредних инспектората

Правилник за пољопривредну статистику

Упутство за прикупљање података пољопривредне статистике

Закон о установљењу и уређењу Државне Класне Лутрије за потпомагање народне привреде

Правилник о давању помоћи и позајмица из чистог прихода Државне Класне Лутрије

37525

33 (197.1)

ПРКА ЗАКОНА
их и објашњених судском и
иниcтративном праксом
ГОЈКО НИКЕТИЋ

СВ. 7.

ПРИВРЕДНИ ЗАКОНИ

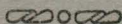
КЊИГА ТРЕЋА

1.° Устројство Министарства Пољопривреде и Вода.

2.° Правилник о уређењу обласних пољопривредних инспектората.

3.° Правилник за пољопривредну статистику са Упутствима за прикупљање података пољопривредне статистике.

4.° Закон о установљењу и уређењу Државне Класне Лутрије за потпомагање народне привреде са Правилником о давању помоћи и позајмица из чистог прихода Државне Класне Лутрије.

БЕОГРАД

ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРНИЦА ГЕЦЕ КОНА

1. Кнез Михаилова 1.

1923

4327

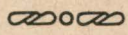
SAVEZNO IZVRŠNO VEŠE
BEOGRAD
Inv. br. 4685
SIGN.

7. Св. ЗБИРКА ЗАКОНА **Св. 7.**
протумачених и објашњених судском и административном праксом
ИЗДАЈЕ ГОЈКО НИКЕТИЋ

ПРИВРЕДНИ ЗАКОНИ

КЊИГА ТРЕЋА

- 1.° Устројство Министарства Пољопривреде и Вода.
- 2.° Правилник о уређењу обласних пољопривредних инспектората.
- 3.° Правилник за пољопривредну статистику са Упутствима за прикупљање података пољопривредне статистике.
- 4.° Закон о установљењу и уређењу Државне Класне Лутрије за потпомагање народне привреде са Правилником о давању помоћи и позајмица из чистог прихода Државне Класне Лутрије.

БЕОГРАД
ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРНИЦА ГЕЦЕ КОНА
1. Кнез Михаилова 1.

1923

Др. В. 37525

БЕОГРАД

Штампариа „Гундулић“ М. Пешића и М. Милићевића

3, Доситијева ул. 3.

1923

УРЕДБА

о Устројству Министарства Пољопривреде и Вода од 8. јула, 1919. год., — са изменама и допунама од 20. априла, 1920. год., — и 30. марта, 1922. год.

Део први. Опште одредба.

Чл. 1. — Поред Министарстава која већ постоје у смислу §. 2. Закона о устројству Централне Државне Управе од 10. марта, 1862. год. и на основу Краљевог Указа од 7. децембра, 1918. год., установљава се Министарство Пољопривреде и Вода. Његове се функције простиру на целу територију Краљевства Срба, Хрвата и Словенаца.

Чл. 2. — Министар Пољопривреде и Вода највиша је управа и надзорна власт над свима пољопривредним, ветеринарским и водним установама, као и у свима пословима који се тичу пољопривреде, ветеринарства и вода на целокупној територији Краљевства, те та

власт, у колико је према постојећим законима и наредбама до сада припадала другим надлештвима, прелази сада на Министарство Пољопривреде и Вода.

Чл. 3. — Задатак је Министарства Пољопривреде и Вода:

1.) да се стара о мерама за унапређење свију грана пољопривреде (ратарства, воћарства, виноградарства, ливадарства, градинарства, свију грана сточарства: коњарства, говедарства, свињарства, овчарства, живинарства, свиларства, пчеларства, речног и поморског рибарства и т. д.);

да шири у народ пољопривредна знања заснивањем основних, средњих и високих пољопривредних школа и завода (у колико ови нису у саставу Универзитета), да организује путну наставу, курсеве, изложбе, да заснива стручне књижнице за народ, огледне пољопривредне станице, огледе и тако даље;

да по потреби преко нарочитих стручних лица аташираних посланствима у иностранству прати развој пољопривреде, прикупља податке и црпи потребне информације;

да расправља и решава питања аграрног права, да се стара о пољској полицији, да води бригу о задругама и удружењима, пољопривредном кредиту, пољопривредном осигурању, да прати развитак иноземног пољопривредног законодавства и управе;

2.) да се стара о чувању здравља домаће стоке, спречавању и угушивању сточних зараза и о правилном и неометаном сточном промету како у земљи, тако и с иноземством; да заснива и одржава Високе Ветеринарске Школе, заводе за проучавање, испитивање, сузбијање и лечење сточних болести, школе за поткиваче, прегледаче меса и друге установе потребне у служби ветеринарској; и да управља и води врховни надзор над свима пословима ветеринарства и над радом подручних му органа, као и надзор над ветеринарском праксом;

3.) да се стара о одржавању, побољшавању и искоришћавању вода и водених токова и о водној полицији;

да управља грађењем, одржавањем и експлоатисањем свих радова од општег интереса над текућим водама, језерима и мору у Краљевству;

да проучава, извршује, одржава и контролише експлоатацију разних радова на пољопривредној мелиорацији земљишта (заштита против штетног дејства вода и повећање културне вредности земљишта), када ти радови имају карактер општег интереса, као и да се стара о образовању задруга за ове радове и да врши надзор над њима;

4.) да води надзор над радом Управе Класне Лутрије и распоређује чист годишњи приход у сврси унапређења народне привреде према Закону о Класној Лутрији; и

5.) да прикупља, разређује и јавности предаје статистичке податке по свима подручним му гранама.

Чл. 4. — Све ове послове (чл. 2. и 3.) Министар Пољопривреде и Вода врши преко установљених Генералних Дирекција, ветеринарског, правног и општег одељења, преко пољопривредних, ветеринарских и водних надлештава, саобразно постојећим пољопривредним, ветеринарским и водним законима и правилницима у Краљевству.

Састав Министарства Пољопривреде и Вода.

Чл. 5. — У Министарству Пољопривреде и Вода постоје следећи органи и одељења:

А. — Одељење за Пољопривреду;

Б. — Генерална Дирекција Вода;

В. — Одељење за Ветеринарство;

Г. — Правно Одељење;

Д. — Опште Одељење.

На челу Генералних Дирекција стоје Генерални Директори, а на челу одељења начелници. Они управљају и руководе пословима својих дирекција односно одељења и старају се о тачном и уредном извршењу њиховом саобразно законским одредбама и носе пуну одговорност за правилан ток послова у својим дирекцијама односно одељењима.

Они имају право:

а.) да постављају, унапређују, премештају и отпуштају неуказно особље подручних надлештава и установа;

б.) да дају одсуства подручном указном и неуказном особљу до месец дана;

в.) да преко Рачуноводства овог Министарства траже отварање кредита и као наредбо-

давци другог степена да издају налоге за исплату дотичној благајни у границама буџетом одобрених кредита;

г.) да ангажују издатке за материјалне потребе до 1000 динара; и

д.) да врше све друге послове и доносе решења по предметима, које им Министар својом одлуком буде ставио у надлежност.

Министар Пољопривреде и Вода одређује једнога Начелника који ће отправљати послове под а., б., в., г. и д. Министарства Пољопривреде и Вода, као и заступника овом према члану б. исте Уредбе када овај буде одсутан.

Измене и допуне од 20. априла, 1920. год.

Помоћник директора.

Чл. 6. — Директорима помажу у раду помоћници директора; кад је директор одсутан, помоћник га заступа у дужности.

Организација Генералних Дирекција и Одељења.

Чл. 7. — Генералне Дирекције се деле на одељења, а њихова одељења као и самостална одељења Министарства на одсеке. Одсеци се

према природи посла могу наредбом Министра Пољопривреде и Вода спајати или делити; њихов делокруг одређује Министар својом наредбом.

На челу сваког одељења стоји начелник а на челу одсека шеф одсека.

Осим тога при генералним дирекцијама и њиховим одељењима као и при самосталним одељењима Министарства постоји потребан број инспектора, секретара, писара, књиговођа, статистичара, књижничара, архивара, регистратора, експедитора и осталих службеника. Одељење за ветеринарство још и у потребном броју додељених на службу државних окружних (жупанијских), среских (котарских) ветеринара. Генерална Дирекција Вода има поред тога још и потребан број инжењерског и другог техничког особља; а код одсека за Рачуноводство постоји и потребан број рачуноводних чиновника.

Број свега особља у Дирекцијама и Одељењима утврђује се буџетом, а распоред њихов по одељењима и одсецима чине директори и начелници.

Начелници одељења непосредно се старају,

да се послови у њиховим одељењима правилно и на време отправљају, они врше надзор над особљем својих одељења. Они су референти директору за све послове својих одељења. подносе му предлоге о свима реформама и другим текућим питањима и израђују наредбе и упустава, која се односе на послове њихових одељења. Начелници Ветеринарског, Правног и Општег Одељења су непосредни референти Министру.

Део други. Песобне Одредбе.

Одељење за пољопривреду.

У организацију Одељења за пољопривреду улазе како организација рада у самоме Министарству, тако и организација спољње пољопривредне службе.

Измене и допуне од 20. априла, 1920. год.

Чл. 8. — Одељење за пољопривреду дели се у шест одељења:

1. — Административно Одељење,
2. — Одељење за пољопривредну наставу и огледе,

3. — Одељење за ратарство,
4. — Одељење за сточарство.
5. — Одељење за виноградарство и воћарство,
6. — Одељење за аграрну политику и кооперације.

На челу Одељења стоје Начелници, који се непосредно старају да се послови у њиховим одељењима правилно и на време отправљају и носе пуну одговорност; они врше надзор над особљем својих одељења и референти су Министру за све послове својих одељења, коме подносе и потребне предлоге о свима реформама и другим текућим питањима која се односе на послове њихових Одељења.

Измене и допуне од 20. априла, 1920. год.

I Састав и делокруг одељења.

1. Административно одељење.

Чл. 9. — Административно Одељење има ове одсеке:

- а) Административни Одсек и
- б) Персонални Одсек.

Административни Одсек врши све административне послове Одељења за Пољопривреду, управља деловодством, архивом и ин-

вентаром. Издаје уверења о службеним подацима свега особља пољопривредне струке и саставља и извршује буџет по подацима прикупљеним од осталих одељења.

Персонални одсек води евиденцију о целокупном особљу, води ранглисте и кондуите свих службеника, разрађује предмете за постављења, унапређења, пензионисања, отпуштања и одликовања службеника пољопривредне струке и води евиденцију о одобреним одштвима, премештајима и казнама и израђује о службеним подацима особља.

Измене и допуне од 20. априла, 1920. год.

2. Одељење за пољопривредну наставу и пољопривредне огледе.

Чл. 10. — Ово одељење има одсеке:

- а, Одсек за нижу пољопривредну наставу,
- б, Одсек за вишу пољопривредну наставу,
- в, Одсек за пољопривредне огледе.

а, Одсек за нижу пољопривредну наставу. Овај се одсек стара о стручном образовању земљорадника у опште, о путној, основној и средњој пољопривредној настави и спе-

цијалним пољопривредним школама (градинарске, млекарске, плетарске, домаћичке и друге школе и курсеви).

б, Одсек за вишу пољопривредну наставу:

Овај се одсек стара о високој пољопривредној настави и управља стипендијама и фондовима за стручно пољопривредно школовање омладине.

в, Одсек за пољопривредне огледе:

Овај се одсек стара о организацији и руковођењу огледних станица свију врста, у колико оне не улазе у састав појединих школа организује огледе у опште споразумно с појединим стручним одељењима Одељења за пољопривреду.

3. Одељење за ратарство.

Чл. 11. — Ово одељење има одсеке:

- а, Одсек за ратарство и ливадарство,
- б, Одсек за градинарство,
- в, Одсек за производњу и контролу семена и вештачких гнојева.

а, Одсек за ратарство и ливадарство:

Овај се одсек стара о ратарској производњи у опште, о бољим начинима обраде

земље, ливада и пашњака, ширењу бољих сората њивског и ливадског семена, ширењу савршенијих справа и машина, вештачких гнојева, обради живог песка и мочари, сузбијању штетних животиња и биљака и о фитопатолошким и ентомолошким заводима.

б, Одсек за градинарство.

Овај се одсек стара о унапређењу градинарства и цвећарства.

в, Одсек за производњу и контролу семена и вештачких гнојева:

Овај се одсек стара о производњи и контроли бољих сората семена и о ширењу, употреби и контроли вештачких гнојева.

4. Одељење за сточарство

Чл. 12. — Ово одељење има одсеке:

а, Одсек за коњарство,

б, Одсек за говедарство, свињарство и овчарство,

в, Одсек за живинарство, свиларство, пчеларство и гајење питомих зечева,

г, Одсек за рибарство.

а, Одсек за коњарство:

Овај се одсек стара о рационалном гајењу

коња, као и одређивању раса и сојева, о запатним центрима, приватним и државним коњарским заводима, пастувским станицама и станицама за ждребад и о лиценсирању и премирању приватних пастува, о коњарским удружењима, утакмицама, изложбама, савету одгајивача коња и т. д.

б, Одсек за говедарство, свињарство и овчарство:

Овај се одсек стара о рационалном гајењу говеда, свиња, оваца, одређивању раса, о запатним центрима, о сточарским заводима и станицама, о лиценсирању и премирању запатних грла, о одгајивачким и млекарским удружењима, изложбама и т. д.

в, Одсек за живинарство, свиларство, пчеларство и гајење питомих зечева.

Овај се одсек стара о унапређењу свих ових грана, о оснивању запатних станица, о огледној станици за свиларство и за производњу јаја — семена свилобуба у земљи, о удружењима и т. д.

г, Одсек за рибарство.

Овај се одсек стара о рационалном гајењу риба и ракова у слатким водама и мору, о

риболову, о рибарским удружењима, о вештачком гајењу и распрострањању бољих врста риба и т. д.

5. Одељење за *Виноградарство и Воћарство*.

Чл. 13. — Ово одељење има одсеке:

а, Одсек за виноградарство и винарство

б, Одсек за воћарство и прераду воћа.

а, Одсек за виноградарство и винарство:

Овај се одсек стара о унапређењу виноградарства и бољим начинима израде вина и других производа од грожђа, о лозним расадницима и о приређивању виноградарско-винарских курсева, о енолошким станицама, о контролним станицама за вино и о средствима за сузбијање болесту и штеточина винове лозе.

б, Одсек за воћарство и прераду воћа:

Овај се одсек стара о унапређењу воћарства и бољим начинима прераде и конзервиривања воћа, о воћним расадницима, приређивању стручних курсева и т. д.

6. Одељење за *Аграрну Полицију и Кооперацију*.

Чл. 14. — Задатак је овог одељења:

Да проучава и разрађује питања, која се тичу аграрне политике у опште, пољопривредних кооперација (друштва, задруге, удружења) и пољопривредног кредита.

Ово одељење има ове одсеке:

а, Одсек за аграрну политику.

б, Одсек за пољопривреде кооперације, пољопривредна осигурања и кредит.

в, Одсек за пољопривредну статистику.

Овај одсек прибира и обрађује све статистичке податке у свима гранама пољопривреде. Даје обавештења заинтересованим лицима и јавности о стању пољопривредне производње, кретању цена у земљи и на страни и сва друга стручна обавештења. У вези је са међународним пољопривредним институтом у Риму.

Стара се о заснивању и уређењу стручне библиотеке и читаонице.

Проучава питања, која се односе на пољску економију (газдовање, gospodarство) на разне начине експлоатисања земље, финансијске терете (порезе и др.), анкете, пољопривредне савете (већа) и одборе, агрономске карте, монографије и т. д.

Измене и допуне од 20. априла, 1920. год.

II Саветодавна тела

1. Пољопривредни Савет.

Чл. 15. — У сврси прибављања мишљења компетентних личности и корпорација о свима питањима, која дубље засецају у интересе пољопривреде у опште, установљава се Пољопривредни Савет.

Његов састав и функције одређује Министар Пољопривреде и Вода Правилником.

2. Савет за пољопривредну наставу.

Чл. 16. — Ради прибављања мишљења о организацији, функционисању установа за пољопривредну наставу и о свима питањима, која засецају дубље у пољопривредно образовање земљорадника, установљава се Савет за пољопривредну наставу.

Његов састав и функције одређује Министар Пољопривреде и Вода Правилником.

Чл. 17. — Министар Пољопривреде и Вода може према потреби образовати и посебне савете за поједине пољопривреде групе.

III Услови за постављање особља и њихове категорије.

Чл. 18. — 1. Начелници Одељења морају по положеној матури имати факултетску (академску) стручну пољопривредну спрему и поред тога десет година практичне или државне службе у пољопривредној струци.

2. Инспектори, шефови одсека и референти у рангу инспектора морају по положеној матури имати такође факултетску (академску) стручну пољопривредну спрему и поред тога десет година практичне или државне службе у пољопривредној струци.

Изузимају се само они, који су се у времену, кад ове измене и допуне почну важити, затекли на положају начелника одељења или инспектора одељења за Пољопривреду.

3. Секретари у рангу шефа одсека и стручних референата морају по положеној матури имати факултетску (академску) стручну пољопривредну спрему.

За секретаре могу бити постављена и лица с нижом спремом но она не могу бити шефови одсека ни стручни референти.

Измене и допуне од 20. априла, 1920. год.

Чл. 19. — Чиновници Одељења за Пољопривреду увршћују се у ове чиновне разреде:

у IV разред начелник одељења;

у V разред помоћник начелника одељења и начелници одсека;

у VI разред инспектори шефови одсека и стручни референти у рангу инспектора;

у VII разред стручни референти у рангу секретара I и II класе;

у VIII разред секретари III, IV и V класе и статистичари;

у IX разред писари I и II класе, подстатистичари I класе и архивари;

у X разред писари III, IV и V класе, подархивари и подстатистичари II класе;

у XI разред претписно особље.

Б. — Генерална Дирекција Вода

Чл. 20. — Генерална Дирекција Вода обухвата централну службу при Министарству Пољопривреде и Вода и спољну службу за поједине области округе, срезове или специјалне радове и објекте.

Организација Централне Службе Вода

Чл. 21. — Централно надлештво—Генералну — Дирекцију Вода — при Министарству Пољопривреде и Вода састављају, осим Генералног Директора и његовог помоћника, још и:

1. — Административни одсек;
2. — Одељење за поморско техничку службу;
3. — Одељење за пловне реке и канале (за унутрашњу пловидбу);
4. — Одељење за водене токове и снагу;
5. — Одељење за пољопривредне мелиорације тела.

1. Састав и Делокруг Одељења и Одсека

1. — Административни Одсек

Чл. 22. — Административни одсек придодат је непосредно Генералном Директору преко његовог помоћника.

У задатак овог одсека спадају:

1. — Сви административни послови Генералне Дирекције општег карактера и они који по својој природи не спадају у делокруг појединих одељења.

2. — Управљање централним деловодством и архивом; вођење ранг — листе, службених листова и евиденције о целокупном особљу; разрађивање предмета о постављању, унапређењу, пензионисању, отпуштању и одликовању свих службеника; вођење евиденције о одобреним одсуствима, премештајима и казнама и спремање уверења о службеним подацима службеника;

3. — Управљање библиотеком и геодетским кабинетом; вођење главног инвентара Генералне Дирекције; репродукција планова и других докумената за целу Дирекцију.

4. — Састав и извршење буџета; књиговодство, набавке и одржавање лицитација за целу Дирекцију.

5. — Послови око експропријације за извршење свих радова Генералне Дирекције.

6. — Проучавање и израда општих закона и прописа, који се тичу вода, радова на њима и целе струке у опште.

Чл. 23. — Према потреби и развитуку полова, а по решењу Министра Пољопривреде и Вода, административни одсек делиће се на

потребан број пододсека са подшефовима на челу, у рангу главног секретара или вишег инжењера.

2. Одељење за поморско-техничку службу

Чл. 24. — У задатак овог одељења спада:

1. — Грађење нових и одржавање постојећих лука и пристаништа. — Експлоатације, пристаништна опрема (антрпоте, прометна средства, дизала и др.) — концесије.

2. — Осветљење и сигнализација обала. — Грађење нових и одржавање постојећих светионика (фарова).

3. — Извршење закона и прописа о полицији у трговачким приморским пристаништима и о чувању обалске сигнализације.

4. — Концесије, грађење и експлоатација жељезничких колосека на кејовима у приморским трговачким пристаништима.

5. — Контрола пристаништа и грађевина датих у концесију.

6. — Однос између жељезница, пловних путева и трговачких приморских пристаништа.

7. — Сређивање статистичких података за приморска трговачка пристаништа. Разна пи-

тања о приморским пристаништима у иностранству. Страно законодавство и статистика. Међународни конгреси.

Чл. 25. — Одељење за поморско-техничку службу дели се у два одсека:

- а) Одсек за трговачка приморска пристаништа.
- б) Одсек за осветљење и сигнализацију обала — светионици — фарови.

3. Одељење за пловне реке и канале
— Унушрашња пловидба —

Чл. 26. — У задатак овог одељења спада:

1. — Одржавање пловних река и подешавање речних докова за пловидбу, грађење и експлоатација зимовника.
2. — Грађење и одржавање пловних канала.
3. — Администрација пловних канала и канализираних река. — Концесије и контрола.
4. — (Укинута изменама и допунама од 30. марта, 1922. год.).
5. — Радови на одбрани од поплаве од тих река.

6. — Сређивање статистичких података о пловним рекама и каналима. — Питања о пловним рекама и каналима у иностранству. — Страно законодавство и статистика. — Међународни конгреси.

Закон од 30. марта, 1922. год.:... Из надлежности Министарства Пољопривреде и Вода у надлежност Министарства Саобраћаја (Дирекције Речног Саобраћаја) прелази: Концесије, грађење и експлоатације речних пристаништа, пристанишне опреме (жељезничких колосека, прометних средстава и др.). Контрола над тим пословима. Одржавање постојећих пристаништа, уређаја и свих других, који ће се током времена изградити. У погледу извршења техничких предрађња потребан је споразум између Министарства Саобраћаја (Дирекција Речног Саобраћаја) и Министарства Пољопривреде и Вода (Генералне Дирекције Вода)...

Чл. 27. — Одељење за пловне реке и канале дели се у три одсека.

- а) Одсек за реку Саву и Мораву;

- б) Одсек за Дунав;
в) Одсек за Драву, Тису и др. пловне реке и пловне канале.

4. Одељење за водене шокове и водену снагу.

Чл. 28. — У задатак овога одељења спада:

1. — Полиција и одржавање речних токова.
— Регулисање употребе вода за разне сврхе.
— (сталне тачке — репери и др.) — Подела вода међу пољопривредом, индустријом и пловидбом.

2. — Регулација, ректификација и чишћење водених токова. — Радови на заштити обала и одбрани од поплава. — Одвајање воде за варошку употребу и за пловне канале. — Одбрана од изливања подземне воде (карст).

3. — Прорачун вредности целокупне водене снаге у Краљевству. — Удешавање и одржавање водених токова и њихових сливова ради бољег искоришћења водене снаге.

4. — Концесије и контрола над употребом водене снаге.

5. — Мерење брзине воде и све врсте ме-

рења на речним токовима. — Хидролошка проучавања сливова. — Проучавање поморница и подземне воде.

6. — Дневне публикације о кретању водостања на рекама за потребе задруга за одбрану од поплава и исушење и за потребу пловидбе. — Веза са хидрометријском службом у иностранству. — Веза са метеоролошким службама у Краљевству.

7. — Телеграфска обавештајна служба о доласку великих вода.

8. — Сређивање статистичких података о воденим токовима и снагама. — Разна питања из тих области у иностранству.

Чл. 29 — Одељење за водене токове и снаге дели се на три одсека:

а. Одсек за речну полицију, ректификацију, регулацију и чишћење водених токова;

б. Одсек за водену снагу;

в. Одсек за хидрометрију и обавештење о поплавама.

5. -- Одељење за пољопривредне мелиорације шла.

Чл. 30. — У задатак овог одељења спада:

1. — Довођење воде за пиће. — Хватање и употреба извора, — Исушивање бара и мочари, асенирање влажних и нездравих терена. — Тресаве. — Колматација. — Дренажа.

2. — Канали и радови на наводњавању. — Резервоари за снабдевање тих канала. — Вештачки рибњаци.

3. — Измена и груписање растурених парцела и путеви за пољопривредну експлоатацију, у обиму радова за тач. 1. и 2. — Технички савети за малу пољопривредну индустрију, нарочито млинове.

4. — Задруге за извршење радова на пољопривредној мелиорацији земљишта. — Контрола над тим задругама.

5. — Сређивање статистичких података и разна питања из области пољопривредне мелиорације тла у иностранству. — Страно законодавство и статистика.

Чл. 31. — Одељење за пољопривредне мелиорације тла дели се на два одсека:

- а. Одсек за мелиорације;
- б. Одсек за Задруге и контролу над њима.

II. Међуминистарски Одбор за радове на води.

Чл. 32. — При Генералној Дирекцији Вода установљава се један одбор, који ће имати задатак да доведе у сагласност погледе и правац рада Генералне Дирекције са погледима и радом других Министарстава заинтересованих питањима, која спадају у надлежност Генералне Дирекције.

Чл. 33. — У овај Одбор, коме председава Министар Пољопривреде и Вода или његов делегат улазе као чланови по један делегат:

- Одељења за пољопривреду;
- Министра Грађевина;
- Министра Саобраћаја;
- Министра Трговине и Индустрије;
- Министра за Шумарство и Рударство;
- Министра Народног Здравља; и
- Министра Припреме за Уставотворну

Скупштину и Изједначење Закона.

Генерални Директор, његов помоћник, начелници одељења и шеф административног одсека Генералне Дирекције Вода улазе по положају у састав овог Одбора.

Начин рада овог одбора регулисаће Министар Пољопривреде и Вода Правилником.

Чл. 34. — Саветодавно тело „Управа Вода“, предвиђено у чл. 1. и 34. Закона о регулисању и употреби вода од 18. децембра, 1905. год., укида се.

Организација спољне службе вода

Чл. 35. — За извршење задатка Генералне Дирекције Вода постоји следећа спољна служба:

1. — Стална — редовна служба;
2. — Повремена — изванредна служба.

1. Стална — редовна служба

Чл. 36. — Стална служба се дели на:

а, *Општу службу*, — која се бави: одржавањем речних токова у опште, извршењем, надзором и контролом радова на одбрани од воде; радовима за разнолику употребу воде и разнолике пољопривредне мелиорације земљишта од општег интереса. Општа служба бави се питањима о образовању задруга, она контролише послове и рад задруга. У њену надлежност спада надзор над извршењем општих закона и прописа и водама.

б, *Специјалну службу*, — за пловне реке и канале, — трговачка, приморска пристаништа, — водене снаге, — хидрометријску службу и службу за обавештења о поплавама.

Чл. 37. — За извршење сталне службе дели се територија Краљевства на области, којима управљају Генералне Инспекције Вода.

Области се деле на хидротехничке округе, којима управљају Хидротехнички Одељци, а окурузи се даље могу делити на срезове, којима управљају хидротехнички пододељци.

У извесним случајевима, у главноме за специјалну службу, може се створити и међуподела, која ће се звати Инспекцијом, и на челу која ће стајати Инспектор Вода.

Чл. 38. — Генералних Инспекција има седам са седиштима у: Београду, Загребу, Љубљани, Сарајеву, Сплиту, Новом Саду и Скопљу.

На Цетињу ће постојати Инспекција Вода. Број хидротехничких Одељака и Пододељака утврдиће се доцније.

Сва ова надлештва установљаваће се Кра-

левим Указом на предлог Министра Пољопривреде и Вода, којом ће се приликом одредити и њихова територијална надлежност.

2. Повремена — Изванредна служба

Чл. 39. — Повремене службе се заснивају за изванредне радове од великог значаја и оне постоје док трају ови радови.

Издаци за ове радове подмирују се из изванредних кредита, одобрених за те радове.

ТЕХНИЧКО ОСОБЉЕ ВОДА

1. Врсте и функције техничког особља вода

Чл. 40. — Осем Генералног Директора, Помоћника Генералног Директора и начелника техничких одељења Генерална Дирекција има још и следеће особље за вршење своје службе:

1. — *Инжињерско особље*: генерални инспектор вода, инспектор вода, виши инжињер вода, инжињер вода и инжињер — асистент.

2. — *Техничко особље са средњом стручном спремом*: главни хидротехничар I и II класе, технички секретар, хидротехничар I и II класе.

3. — *Технички приправници* за звање из тач. 2.

4. — *Специјално особље*: за речну и поморску службу, за полицију на водама, за чување и руковање појединим објектима, инсталацијама, машинама и справама и т. д.

Генерални Инспектор Вода

Чл. 41. — На челу сваке Генералне Инспекције у Краљевству стављен је Генерални Инспектор Вода. Он води главну директиву над свима водним надлештвима у његовој области; контролише да се заповести виших власти тачно извршују; оверава регистре и књиге водних надлештава у његовој области; прима извештаје и пројекте, који су израђени у његовој области и упућује их Генералној Дирекцији са својим мишљењем и предлогом; упућује Генералној Дирекцији са својим мишљењем предлоге, који се односе на персонал; доводи у сагласност рад разних водних надлештава у његовој области.

У извесним случајевима може се ставити једноме Генералноме Инспектору у задатак, да привремено врши све или извесне функције шефа Хидротехничког Одеља.

Инспектор Вода

Чл. 42. — Инспектори Вода су шефови одсека у Генералној Дирекцији.

У спољној служби Инспектори Вода придодати су Генералним Инспекторима. Кад потреба захте, да се створи међуподела (в. чл. 38) Инспекција Вода — за један део области Генералне Инспекције, онда се Инспектор Вода ставља на чело Инспекције Вода.

Виши инжињер вода

Чл. 43. — На челу Хидротехничког Одељка стоји виши инжињер, шеф хидротехничког одељка. Он управља пословима који су му поверени, под руковођењем Генералног Инспектора, а под непосредном управом политичке власти (окружне или жупанијске), на чијој се територији његови послови простиру.

Он има да води надзор над изградом пројеката и да их оверава, да присуствује лицитацијама: да врши контролу над радовима; да врши обрачуне; да даје налоге за исплате, као наредбодавац другог степена, у границама кредита стављених му на расположење за радове и издатке у његовом округу. Он лично

проучава послове, који су му специјално поверени од стране више власти и контролише послове, који су стављени у задатак инжињерима, њему подчињеним. Он подноси Генералном Инспектору и Инспектору пројекте, који су израђени у његовом одељку и у опште се стара о свима пословима свога округа.

Инжињер вода

Чл. 44. — Инжињери вода придодати су вишим инжињерима и имају задатак, да у једном делу хидротехничког округа — хидротехнички пододељци проучавају предмете и пројекте, који су упућени вишем инжињеру. Инжињер вода врши надзор над извршењем пројекта, које је одобрила виша власт.

Он оверава документа за исплату рата; саставља протокол за пријем радова; припрема статуте за организацију задруга и контролише њихове послове и функционисање.

Инжињер асистент

Чл. 45. — Инжињери асистенти — дипломирани техничари — придодати су инжињеру вода, као помоћници у његовим пословима.

Хидротехничари

Чл. 46. — Главни хидротехничари и хидротехничари помажу инжињерима у административним и техничким радовима, у канцеларији и на терену. Они имају нарочито да воде надзор и руководе извршење радова. Кад је потребно, њима се могу поверавати читави делови појединих послова, који спадају у надлежност њиховога претпостављеног инжињера.

Технички секретар и њисар

Чл. 47. — Технички секретари и технички писари раде поглавито канцеларијске послове у Генералној Дирекцији или код њених спољних надлештава.

Технички приправници

Чл. 48. — Технички приправници су службеници, који се припремају за звања техничких писара, секретара или хидротехничара. Они се додају овима или инжињерима као помоћно особље у канцеларији или на терену.

Специјално особље

Чл. 49. — За специјално особље донеће се нарочите уредбе.

II. Услови за постављање техничког особља вода.

Чл. 50. — Генерални Директор, Помоћник Генералног Директора и начелници свих техничких одељења Генералне Дирекције Вода узимају се искључиво међу инжињерима вода, који имају стручну факултетску спрему, и поред тога, најмање 12 година хидротехничке указне службе или практичнога рада.

Чл. 51. — Генерални Инспектори Вода бирају се међу Инспекторима Вода, који имају најмање 15 година инжињерске указне службе.

Инспектор Вода може бити виши инжињер вода, који има највише 12 година инжињерске указне службе или практичног рада.

Виши инжињер вода може постати инжињер вода после 8 година инжињерске указне службе или практичног рада.

Инжињер вода може бити онај који је положио државни административни испит за инжињера вода и који има најмање годину дана државне службе или практичног рада.

Административни испит за инжињера вода полаже се пред нарочитом комисијом, састав-

љеном од техничких и административних чиновника Генералне Дирекције Вода, коју именује Министар Пољопривреде и Вода.

Кандидати за овај испит морају имати диплому техничког факултета кога од Универзитета или Велике Техничке Школе у Краљевству, или диплому факултета или Велике Техничке Школе у иностранству истога ранга.

Инжињер асистенш може бити дипломирани техничар техничког факултета кога од Универзитета или Велике Техничке Школе у Краљевству, или факултета или Велике Техничке Школе у иностранству истога ранга.

Хидроштехничари се регрутују конкурсом према програму, који ће утврдити Министар Пољопривреде и Вода.

Програм за конкурс одговараће дипломском испиту средњих техничких школа.

Технички секретари и писари регрутоваће се конкурсом према програму, који ће утврдити Министар Пољопривреде и Вода, и они ће се сматрати као чиновници са средњошколским образовањем.

Технички приправници могу бити лица са најмање 4 разреда средње школе,

Административно особље

Чл. 52. — У Генералној Дирекцији постоји, поред инжињерског и другог техничког особља, и потребан број административног особља: инспектора, главних секретара, секретара, књиговођа, помоћника књиговође, писара, архивара, регистратора, експедитора, приправника и преписача.

Административни чиновници и службеници Генералне Дирекције Вода могу бити лица са факултетском, средњом и нижом школском спремом, али:

1. — Лица са средњо-школском спремом могу по правилу доћи до чина секретара или деловође, а само изузетно могу постати главни секретари или инспектори;

2. — Лица са нижом школском спремом могу по правилу доћи до чина писара и њему одговарајућих положаја (в. чл. 53.), а само изузетно могу постати секретари.

Књиговођа и помоћник књиговође морају имати стручно школско образовање.

Сташущ техничког и административног особља

Чл. 53. — Чиновници и службеници Генералне Дирекције Вода увршћују се у ове чиновне разреде:

у четврсти разред: Генерални Директор;
у пети разред: Помоћник Генералног Ди-
ректора, начелник одељења, Генерални Ин-
спектор Вода;

у шести разред: инспектор вода, инспектор
шеф одсека:

у седми разред: виши инжињер; главни
хидротехничар I класе, главни секретар, под-
шеф;

у осми разред: инжињер, главни хидро-
техничар II класе, технички секретар, секре-
тар, књиговођа;

у девети разред: инжињер асистент хидро-
техничар I класе, технички писар I класе, пи-
сар I класе, архивар I класе, помоћник књи-
говође I класе, регистратор I класе, експеди-
тор I класе;

у десети разред: хидротехничар, технички
писар, писар, помоћник књиговође, архивар,
регистратор, експедитор сви II класе:

у једанајести разред: приправници, препи-
сачи, послуга.

В. Одељење за ветеринарство

Чл. 54. — Одељење за ветеринарство дели
се на три одсека:

1. — Административни одсек;
2. — Одсек за наставу и ветеринарске
заводе; и

3. — Одсек за ветеринарску службу.

Као саставни део одељења за ветеринар-
ство је: Ветеринарски Савет.

Делокруг и састав одсека

Чл. 55. — Административни одсек.

Задатак је овога одсека: да врши све ад-
министративне послове одељења за ветери-
нарство, да води евиденцију о целокупном
особљу, да води ранг — листе и кондуите
особља одељења; да разрађује предмете о
постављању, унапређењу, пензионисању, од-
пуштању, одликовању и кажњавању особља
у подручју одељења; да води евиденцију о одо-
бреним одсуствима, премештајима и казнама;
да израђује уверења о службеним подацима
особља; да управља преписком, деловодством,
архивом, књижношћом и инвентаром; да рукује
са сточним пасошима (марвенске путнице) и
прописно и благовремено снабдева њима оп-
штинске судове; да води бригу над свима по-
словима ветеринарских заклада како државних

тако и општинских и о правилној употреби њихових прихода на намењене сврхе; да сређује статистичке податке, који се тичу ветеринарске струке и да врши све оне послове, које би му Министар наредбом у дужност ставио или му их начелник одељења буде давао у израду.

Одељење има ове пододсеке:

- а) Административно персонални;
- б) Закладни, и
- в) Статистички.

Одсек за наставу и ветеринарске заводе.

Чл. 56. — Поглавити задатак овога одсека је: да се стара о оснивању, одржавању и развијању високе ветеринарске школе; о оснивању завода за проучавање, испитивање, сузбијање и лечење сточних болести — бактериолошких, серолошких и т. п. и да води надзор како над државним тако и над приватним установама ове врсте; да се стара о оснивању и одржавању подкивачких школа, курсева за прегледаче меса и анималних намирница, као и о другим потребним курсевима; да испитује и оцењује академску спрему

ветеринарског особља и предлаже га за службу и праксу; да у споразуму са Министарством Народног Здравља спрема и израђује таксу лекова за лечење стоке, за снабдевање ветеринара потребним лековима (право диспензирања), као и да допушта употребу, продају и унос у земљу препарата и специјалитета, које поједини препоручују за лечење и распознавање болести и т. п., да управља стипендијама и потпорама стомаца по струци ветеринарској и контролише њихов рад.

Поред овога он ће вршити и оне послове које му Министар буде наредбом у дужност ставио или му их начелник одељења у израду да.

Одсек за ветеринарску службу.

Чл. 57. — Задатак је овог одсека:

1. — Да се стара о правилној и једнообразној примени одредбама Закона о сточним заразама и говеђој куги и уређењу ветеринарске струке, као и о тачном вршењу ветеринарских конвенција закључених са другим државама, како би сточни промет у земљи и иностранством текао, у погледу ветеринарском, правилно и неометано;

2. — Да преко својих органа и установа врши надзор над радом ветеринарског особља у унутрашњости Краљевства, као и над радом појединих власти, установа и појединаца, позваних Законом о сточним заразама и Законом о говеђој куги да суделују и врше одребе ових закона;

3. — Да у споразуму са надлежним Министарствима води бригу о подизању и раду, кланица и установа за уништавање и искоришћавање животињских лешина и кланичких отпадака и сајмишта а нарочито оних сајмишта и кланица као и предузећа за прераду меса, са којих се извози у иностранство стока, месо, прерађевине од меса, сточне сировине и производи. Израђује правилник за преглед стоке за клање и преглед меса и намирница анималног порекла, води надзор над овим прегледом и прати напредак у месарској индустрији у погледу прераде и одржавању меса и сточних производа;

4. — да утиче на побољшавање хигијенских услова код домаћих животиња — подизање угодних стаја, правилно храњење, неговање и употребе стоке, на отклањање инва-

зионих болести; и да води надзор над млекарима и скупинама музне стоке, нарочито са обзиром на туберкулозу код говеди;

5. — да преко нарочитих, нашим посланствима и конзулатима, аташираних ветеринара, води старање о неометаноме увозу наше стоке, сточних сировина и продуката, меса свежег и прерађеног у дотичној земљи; да прати кретање сточних зараза у тим земљама, а нарочито нама суседним; и да прикупља, а по потреби објављује, све податке по струци ветеринарској у страним земљама, а нарочито оним које наш извоз интересују, да их сређује и да припрема сав потребни материјал за ветеринарске уговоре — конвенције са дотичним државама и израђује нацрте свих уговора са потребним образложењима;

6. — да прикупља све податке о кретању сточних зараза у земљи и предаје их административном одсеку ради сређивања. По истеку године, да саставља и објављује исцрпни извештај о свима својим пословима у минулој години, о предузиманим мерама за угушивање и сузбијање зараза и с каквим успехом; и

7.) да надзирава рад ветеринара на пољу сточарства, који би им се посебним законима у дужност ставио (унапређење сточарства, осигурање стоке); а тако исто и стручни рад ветеринара код државних ергела, сточарских завода, поморских власти и т. д.

Поред овога оно ће вршити и све оне послове, које му Министар буде наредбом у дужност ставио, као и оне, које му начелник одељења буде у израду давао.

Одељење ово има под-одсеке;

- 1.) под-одсек за унутрашњу ветеринарску службу; и
- 2.) под-одсек за међународну ветеринарску службу.

Ветеринарски Савеш

Чл. 58. — Ветеринарски Савет је саветодавни орган Министра Пољопривреде и Вода и задатак му је, да све предмете по струци ветеринарској, које му он упути, проучи и своје мишљење поднесе.

Ветеринарски Савет има право да чини Министру и самосталне предлоге.

Састав Ветеринарског Савета и ближи његов делокруг утврђује Министар Пољопривреде и Вода Правилником.

Квалификације и плаше особља Одељења за Ветеринарство

Чл. 59. — Начелник Одељења, инспектори и шефови одсека, секретари и сви државни ветеринари морају бити дипломирани ветеринари, а поред тога да су провели у државној ветеринарској служби најмање: начелник 12, инспектори 10, а секретари и окружни (жупанијски) ветеринари 8 година.

Шеф административног одсека може бити и правник са факултетском спремом и да има 10 година административне, судске или јавне службе.

Чл. 60. — Чиновници и службеници ветеринарског одељења увршћују се у ове чиновне разреде:

у V разред начелник одељења;

у VI разред инспектори и шефови одсека и стручни референти у рангу инспектора;

у VII разред стручни референти у рангу секретара I и II класе и окружни (жупанијски) ветеринари I класе;

у VIII разред секретари III, IV и V класе, окружни (жупанијски) ветеринари II класе, срески (котарски) ветеринари I класе, статистичари;

у IX разред срески (котарски) ветеринари II класе, архивари, писари I и II класе, подстатистичари I класе;

у X разред писари III, IV и V класе, подархивари, подстатистичари II класе;

у XI разред претписно особље.

г. Правно одељење

Чл. 61. — Задатак је овог одељења:

Да проучава и разрађује питања која се тичу аграрног права, да припрема и израђује законске основе и наређења, која ће се односити на све гране овог Министарства. Да се стара о организацији пољске полиције и надзирава тачно извршавање законских и наредбених прописа.

Да даје мњење о свима правним питањима појединих Дирекција и одељења овог

Министарства и да по овлашћењу Министра заступа Министарство у свима правним пословима пред судовима и другим властима у колико се односе на пољопривреду, ветеринарство и воде.

Ово одељење има ове одсеке:

а) Административни одсек за особне и опште послове одељења;

б) Одсек за правне послове пољопривреде и ветеринарства и вода;

в) Одсек за пољску полицију.

д. Опште одељење.

Чл. 62. — Начелник Општег Одељења је непосредни референт Министру за све послове овог одељења; у исто време и шеф Министрове канцеларије, прима и отвара сву пошту, депеше, које би биле непосредно упућене Министру а не дирекцијама или одељењима.

Припрема одговоре на посланичке интерпелације и питања, одређује пријем код Министра и т. д.

Чл. 63. — Опште одељење дели се на два одсека:

Уредба

а) Административни одсек;

б) Рачуноводни одсек.

а) Административни одсек.

Административни одсек има задатак да обавља све административне послове опште природе за Министарство, који не би долазили у делокруг појединих дирекција и одељења; да прима сву пошту, депеше и т. д. која је директно упућена Министарству и да исту разређује одн. упућује, да врши специјалне послове одређене од Министра.

б) Рачуноводни одсек.

Рачуноводни одсек има задатак, да води све књиге и рачунске послове Министарства Пољопривреде и Вода; да припрема и израђује буџет целог Министарства према подацима Генералних Дирекција, Одељења за Ветеринарство, Правног и Општег Одељења. Оно се стара да надлежне власти правилно и брзо прикупљају све приходе пољопривреде, ветеринарства и вода а по добивеним извештајима Дирекције и Одељења; да саставља завршни рачун за протеклу буџетску годину.

Рачуноводни Одсек има да врши и дужности, предвиђене чл. 23. Законом о уређењу Главног Државног Рачуноводства и осталих финансијских установа.

Начелници и шефови одсека, инспектори, секретари и писари Правног и Општег Одељења, с изузетком рачуноводног одсека, морају имати правни факултет.

Начелници и шефови одсека Правног и Општег Одељења, сем рачуноводног одсека, чије се особље поставља у смислу § 25 Закона о Уређењу Главног Државног Рачуноводства, морају имати 10 година административне судске или друге јавне службе.

Чиновници Правног и Општег Одељења уврћују се у ове чиновне разреде:

- у V разред начелници одељења;
- у VI „ инспектори — шефови одсека и инспектори;
- у VII „ секретари I и II класе;
- у VIII „ секретари III, IV и V класе;
- у IX „ писари I и II класе и архивари;
- у X „ писари III, IV и V класе и под-архивари;
- у XI „ преписно особље.

ДЕО ТРЕЋИ

Прелазна наређења.

Чл. 64. — Садашње обласне пољопривредне и ветеринарске установе као и сва друга њима потчињена надлештва вршиће и даље у дотичним територијама послове саобразно тамо постојећим законским одредбама и правилницима, а по упуствима Министра Пољопривреде и Вода, којему су у пуној мери одговорни.

У областима где напред поменутих установа нема Министар ће установити потребне управне пољопривредне и ветеринарске организације.

Министар Пољопривреде и Вода може изводити организацију Генералне Дирекције Вода, која се предвиђа овом уредбом у целини или делимично, у колико се за то буде могућност показала.

Док се ова организација не спроведе целокупна ће се служба вршити и даље у свима покрајинама саобразно постојећим покрајинским законским уредбама и правилницима, а под руковођењем Министра Пољопривреде и Вода.

ДЕО ЧЕТВРТИ

Завршне одредбе.

Чл. 65 — И не чекајући на одобрење буџета Министар Пољопривреде и Вода може према овој Уредби извршити постављење чиновника и службеника у оном броју, како то потребе службе изискују.

Чл. 66. — Министар Пољопривреде и Вода овлашћује се, да пропише правилнике за извршење ове Уредбе.

Чл. 67. — Ова Уредба ступа на снагу од дана, када је Краљ потпише, и тада престају важити:

1. — Уредба о устројству Министарства Пољопривреде од 25. фебруара, 1919. год.

2. — Уредба о установљењу и уређењу Дирекције Вода Краљевства Срба, Хрвата и Словенаца од 25. фебруара, 1919. год.

Сви прописи других закона и уредаба, који су противни овој Уредби.

ПРАВИЛНИК О УРЕЂЕЊУ ОБЛАСНИХ ПОЉОПРИВРЕДНИХ ИНСПЕКТОРАТА

од 8. јуна, 1921. год., Бр. 14069.

I Опште одредбе.

Чл. 1. — На основу чл. 64. и 66. Уредбе о устројству Министарства пољопривреде и вода од 18. јула, 1919. год., прописује се овај Правилник о уређењу обласних пољопривредних инспектората у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца.

Чл. 2. — Обласни пољопривредни инспектори стоје под непосредном управом и надзором Министарства пољопривреде и вода и дужни су извршивати сва његова наређења, која се тичу пољопривреде, у реону који им одређује Министар пољопривреде и вода.

II Задатак обласних пољопривредних инспектора.

Чл. 3. — Задатак је обласних инспектора:

I Да проучавају пољопривредне прилике поверених им области и да прикупљају све податке о стању пољске привреде у дотичној области. Они морају тачно познавати стање пољске привреде и пратити њено кретање и ризвитак и у повременим извештајима и предлозима давати Министарству потребне информације, како би рад на њеном унапређењу могао бити упућиван превилним правцем.

II Да на лицу места врши инспекцију појединих пољопривредних установа у дотичној области, било по сопственој иницијативи, било по наређењу Министарства, а о свакој извршеној инспекцији подносиће исцрпан извештај надлежном одељењу Министарства.

Обласни инспектори дужни су најмање два пута годишње обићи све пољопривредне установе поверене им области. Они путују по својој иницијативи, и кад год им то Министарство нареди.

Чл. 4. — За путовање обласних пољопривредних инспектора уноси се сваке године у буџет потребна сума.

Чл. 5. — Само важнији расписи, упутства и наредбе, који се буду тицали виших установа или унапређења пољопривреде у опште у дотичној области, достављаће се инспекторима истовремено кад и установама, — а у свему осталом Министарство ће у интересу брже администрације, општити непосредно с дотичном установом.

Чл. 6. — Обласни инспектор дужан је да Министарству редовно подноси полугодишње опширне извештаје о своме раду у повереној му области, а и кад год то Министарство нареди.

III Сасшав обласних пољопривредних инспектора.

Чл. 7. — Особље обласног пољопривредног инспектората састоји се из обласног пољопривредног инспектора, једног практиканта и једног служитеља.

Инспектор је шеф пољопривредног инспектората, он прима и отпушта практиканта и служитеља у границама одобреног буџета.

Чл. 8. — За обласног инспектора може бити постављено лице, које је свршило коју високу пољопривредну школу, а пре тога је имало матуру гимназије или реалке, — или је свршило средњу пољопривреду или учитељску школу а има најмање десет година државне службе у пољопривредној струци.

Чл. 9. — Овај Правилник ступа у живот кад га Министар потпише и од тада престаје важити Правилник о уређењу и раду пољопривредних инспектората од 6. јула, 1920. год., Бр. 11488.

ПРАВИЛНИК

ЗА ПОЉОПРИВРЕДНУ СТАТИСТИКУ

од 28. новембра, 1921. год.

I Начин сређивања података.

Чл. 1. — Подаци за пољопривредну статистику прикупљају се у току целе године и сређују посебно за сваку годину. Својом потпуношћу имају да задовоље потребе савремене статистике.

Чл. 2. — Податке прикупљају:

Покрајинске Управе и Пољопривредни Инспекторати сваки за своју област.

Податке сређују:

Одсек за Пољопривредну Статистику у Министарству Пољопривреде и Вода за целу државу а покрајинске управе свака за своју област.

1. Одсек за пољопривредну статистику.

Чл. 3. — Одсек прибира и одређује статистичке податке по свима гранама пољопривреде; даје обавештење јавности и заинтересованим лицима о стању пољске привреде и пољопривредне производње; о кретању цена пољопривредних производа на домаћим тржиштима и сва друга стручна обавештења ове привреде. У вези је са Међународним Пољопривредним Институтом у Риму.

Чл. 4. — Дужност је одсека:

1) да израђује упутства, формуларе и обрасце за прикупљање података из области пољопривредне статистике и да се стара о правилној примени овог Правилника код свих надлежних власти у земљи;

2) да сређује статистичке податке по свима гранама пољске привреде и да их спрема за публикацију. Публиковање и издавање података, како приватним лицима, тако и корпорацијама и установама у опште, врши увек и само по специјалном одобрењу Министра Пољопривреде и Вода;

3) да стално контролише целокупан рад на пољопривредној статистици у целој земљи и издаје сва потребна упутства за прикупљање и сређивање података;

4) да се стара, да сви подаци, потпуни за целу земљу, буду на време прикупљени и сређени;

5) да чини предлог Министру Пољопривреде и Вода за кажњавање свих одговорних лица, која у погледу прикупљања и сређивања података не испуњавају тавесно своју дужност или се ма у ком погледу не држе одредаба овог Правилника (чл. 6. тачка 5. и чл. 17.);

6) да проверава начин прикупљања и рад на сређивању статистичких података изашилањем нарочитих изасланика у поједине области на терен, у колико се и кад се стварна потреба за то укаже;

7) да у годишњи буџет предвиђа и уноси потребне суме кредита за испату трошкова око штампања формулара и образаца прописаних овим Правилником, као и повремених статистичких публикација.

2. Покрајинске Управе и Пољопривредни Инспекторати.

Чл. 5. — Покрајинске Управе прикупљају и сређују статистичке податке за своје области по одредбама овог Правилника.

Пољопривредни Инспекторати прикупљају податке по упутствима Министарства а по одредбама овог Правилника и достављају их Министарству.

Чл. 6. — Дужност је њихова:

1) да у току целе године контролишу рад подручних власти око прикупљања статистичких података;

2) да се старају, да подаци буду потпуни, тачни и на време прикупљени;

3) да и на терену проверавају и испитују стварност прикупљених података за пољопривредну статистику;

4) да примећене неправилности исправљају, а својим упутствима и саветима да утичу на правилну примену и извршење свих одредба овог Правилника;

5) да утврђују несавесност, нетачност и немарност органа при прикупљању статистич-

ких података и да предлажу Министру Пољопривреде и Вода одговорна лица за кажњавање (чл. 4. тач. 5.);

б) да увек имају довољан број образаца и формулара, као и да све потребне обрасце увек благовремено разашилу свим надлежним властима у области.

II Начин прикупљања података.

Чл. 7. — Податке за пољопривредну статистику дужне су да прикупљају све државне и самоуправне власти у земљи по званичној дужности.

Општински судови, општинска (месна) поглаварства, управе вароши и градови за прикупљање ових података дужни су одредити нарочита званична лица и старати се, да се прикупљање података у свему врши по одредбама овог Правилника.

Чл. 8. — Општински судови варошких и сеоских општина, општинска (месна) поглаварства дужни су својој надлежној власти тј. среза, котара, окраја, да пријаве до 15. ја-

нуара сваке године имена званичних лица (чл. 7.), која су одређена за прикупљање и сређивање статистичких података.

Списак тих лица срезови, котари, окраји достављају надлежној Покрајинској Управи односно Пољопривредном Инспекторату најкасније до краја јануара сваке године.

Управе вароши и градови, који не подпадају под административну надлежност срезова, котара, окраја, стоје у непосредном саобраћају са надлежном Покрајинском Управом, односно Пољопривредним Инспекторатом и њима подносе списак тих лица најкасније до краја јануара сваке године.

У Хрватској и Славонији с Међумурјем и Крком котари и градови достављају списак ових лица *непосредно* Зем. Статистичком Уреду у Загребу најкасније до краја јануара сваке године.

Чл. 9. — Прикупљање података, где је то могуће, врше власти поменуте у чл. 7. ал. 2. уз припомоћ што већег броја искусних пољопривредника и других стручних лица, добро обавештених о пољопривредним приликама

тога краја. Избор тих лица врше ове власти саме, било међу својим службеницима, одборницима и кметовима, било међу другим угледним лицама, која су вољна, да сарађују на тим пословима.

Ова стручна лица помажу званичне органе (чл. 7.) у раду око прикупљања података.

Ако има више погодних лица, која су вољна да бесплатно сарађују на прикупљању података, ове ће власти рад поделити појединцима.

Чл. 10. — Власти у чл. 7. ал. 2. дужне су прикупљати и слати надлежним властима податке по следећим обрасцима:

- Образац бр. 1. Подела земље и озими усеви;
- Образац бр. 2. Површина обрађене земље;
- Образац бр. 3. Жетвени принос раних усева;
- Образац бр. 4. Жетвени приноспозних усева;
- Образац бр. 5. Виногради и воћњаци;
- Образац бр. 6. Маслињаци;
- Образац бр. 7. Стока;
- Образац бр. 8. Цене пољопривредних производа.

Чл. 11. — Власти у члану 7. ал. 2. дужне су сваке године да прикупе, среде и доставе надлежној власти податке по обрасцу:

број 1	најкасније до	15. јануара,
" 2	" "	15. јуна,
" 3	" "	15. августа,
" 4	" "	15. новембра,
" 5	" "	15. новембра,
" 6	" "	31. децембра,
" 7	" "	15. маја,
" 8	" "	5.-ог дана сваког месеца за прошли месец.

Ове су власти дужне препис сваког испослатог образаца задржати за своју архиву.

Чл. 12. — Податке по обрасцима број 1—7 дужни су срезови, котари, окраји (чл. 15.) саставити у преглед (сумар) за цео срез, (котар, окрај) у два примерка. Један примерак заједно с примљеним обрасцима подручних власти (чл. 7. ал. 2.) са својим извештајем имају у року од 15 дана после датума означених у чл. 11. предати пошти за отпрему

надлежној претпостављеној власти (чл. 18.) а други примерак задржати за своју архиву.

Чл. 13. — Срески економи као органи Министарства Пољопривреде и Вода, а где ових нема старешине среза, котара, окраја дужни су:

1) да воде надзор над прикупљањем свих врста података за пољопривредну статистику;

2) да проверавају и својим потписима утврђују тачност односно стварност прикупљених података;

3) да сеоским и варошким општинама буду увек у свему на руци давањем упутстава потребних за прикупљање података кад и ако их они затраже;

4) да се старају да општине све врсте података поднесе по обрасцима и одредбама овог Правилника, водећи нарочито рачун о назначеним роковима за поднашање појединих образаца;

5) да о свима неправилностима, као и о сваком примећеном намерном и несавесном прикупљању података од стране подручних

власти, извештавају благовремено Покрајинску Управу односно Пољопривредни Инспекторат;

б) да се старају, да све власти у срезу, котару, крају имају увек и на време довољан број образаца, које благовремено треба да захтевају у довољном броју од Покрајинске Управе, односно надлежног Пољопривредног Инспектората.

Чл. 14. — У срезовима, котарима, окрима у којима старешине истих врше дужности среског економа побројане у чл. 13. овог Правилника, ако, кад и у колико буду потребна сручна пољопривредна обавештења ради вршења дужности, обраћају се за иста Покрајинској Управи или надлежном Пољопривредном Инспекторату.

Чл. 15. — Прикупљене податке за пољопривредну статистику дужни су срески економи, а где ових нема старешине среза, котара, краја, да у остављеном року доставе Покрајинској Управи односно надлежном Пољопривредном Инспекторату.

Податке претходно пажљиво разгледају, па тек прегледане, пошто истинитост истих сво-

јим потписом утврде, достављају на даљи рад Покрајинској Управи односно Пољопривредном Инспекторату (чл. 12.).

У Хрватској и Славонији са Међумурјем и Крком достављају се подаци *непосредно* Земаљском Статистичком Уреду у Загребу.

Чл. 16. — Када наступи случај, да подручне власти среза, котара, краја до одређеног рока не прикупе податке за пољопривредну статистику, срески економ, а где овог нема, старешина среза, котара, краја, дужан је да убрза рад подручних власти те да најхитнијим путем прикупи те податке.

Ако подручне власти то не учине до рока остављеног среској, котарској, крајној власти за подношење образаца, срески економ, било лично или посредством помоћника или нарочитог свог изасланика прикупиће потребне податке. У срезовима, где среских економа нема, нарочито одређено лице од стране среске, котарске, крајне власти прикупиће потребне податке.

Трошкови око накнадног прикупљања података падају на терет дотичне општине.

По извршеном накнадном прикупљању података, средски економ, а где овог нема старшина среза, котара, окраја потребно решење о накнадном прикупљању доставља Покрајинској Управи, односно Пољопривредном Инспекторату, који га са својим мишљењем спроводи Министру Пољопривреде и Вода на одобрење.

Чл. 17. — За неизвршење одредаба овог Правилника ма у ком погледу, као и за немарљиво, несавесно, неблаговремено и у опште нетачно извршење истих, одговорни ће чиновници и званичници бити кажњени прописним казнама.

Чл. 18. — При Министарству Пољопривреде и Вода образује се „Статистички Одбор“ као саветодавно тело. Овај Одбор сачињавају начелници:

- 1) Одељења за Аграрну Политику и Кооперације;
- 2) Одељења за Ратарство;
- 3) Одељења за Виноградарство и Воћарство;
- 4) Одељења за Стоچارство и

5) Шеф Одсека за Пољопривредну Статистику.

Одбор се сазива у седнице на предлог шефа Одсека за Пољопривредну Статистику, а на позив начелника Одељења за Аграрну Политику и Кооперације, који као председник руководи седницама.

Чл. 19. — Дужност је одбору:

1) Да предлаже Министру Пољопривреде и Вода, који се подаци из области Пољопривредне Статистике имају прикупљати и сређивати као и начин, како се имају прикупљати и сређивати, прописивањем потребних образаца и упута за то;

2) Да све сређене и за публиковање већ спремљене статистичке податке разматра и да чини предлог Министру Пољопривреде и Вода који ће се подаци публиковати, кад, како и у ком облику.

Чл. 20. — Сва досадашња наређења, прописи и упутства издата у циљу прикупљања и сређивања података за пољопривредну ста-

тистику, престају важити од дана када у Службеним Новинама буде објављен овај Правилник за пољопривредну статистику, у колико се противе његовим одредбама.

УПУТСТВА

ЗА ПРИКУПЉАЊЕ ПОДАТАКА ПОЉОПРИВРЕДНЕ СТАТИСТИКЕ.

од 28. новембра, 1921. год., Бр. 29.163—VI.

На основу одредаба Правилника за пољопривредну статистику, током сваке године имају се прикупљати и сређивати подаци:

- а) о плодној и неплодној површини;
- б) о жетвеном приносу;
- в) о бројном стању стоке;
- г) о ценама пољопривредних производа.

А) Површине плодне и неплодне земље.

Са гледишта пољопривредне статистике укупна површина дели се на;

- 1.) *Плодну површину*, која даје или је одређена да даје биљне продукте, који човеку служе за потребу на ма који начин;

2.) *Неплодну површину*, т. ј. која се не може употребити за обраду или је уопште неупотребљива за пољопривреду.

1. Плодне површине.

Све површине употребљиве ма за какву пољопривредну производњу треба разликовати по врстама употребе. Као плодне површине сматрају се:

1.) *Зиращне земље или оранице*, које се засејавају и обрађују сваке или скоро сваке године. Оне се лако разликују од других обрађених површина, а треба их делити с обзиром на време кад су засејане, да ли с јесени или с пролећа. Ове *површине*, (било да су засејане озимим, било с пролећним усевима) имају се означити и којом врстом усева су засејане;

2.) *Баште или вршкови.*

3.) *Ливаде.*

4.) *Пашњаци.*

5.) *Виногради.*

6.) *Воћњаци*, и све остало земљиште под родним дрвећем и шибљем у колико не спада у шумско.

7.) *Шуме.*

8.) *Утрине, ришови (шрстици), баре (мочваре), вресишта и рићњаци.* Утрине готово увек дају пашу и ако мршаву. Ритови и баре, већим делом дају извесну производњу (трску, рогоз и др.) мање или више корисну. Изузетни су случаји, да су стално под водом и да су сасвим неплодни. Мочвари и вресишта већим делом дају неку корист.

Ових осам великих врста у главном сачињавају површину плодног земљишта.

С обзиром на поједине врсте културе разликујемо:

I. *Зрнасто биље* (цереалије). 1) пшеница озима, 2) пшеница јара, 3) јечам озими, 4) јечам јари, 5) раж озима, 6) раж јара 7) *наполица* т. ј. мешавине жита 8) овас (зоб), 9) кукуруз, 10) крупник (пир), 11) пиринач (рижа), 12) просо (ситна проја), 13) хељда (ајда), 14) остале врсте цереалије.

II. *Маунасто биље* (легуминозе). 1) пасуљ (фажољ), 2) грашак, 3) сочиво (лећа), 4) боб, 5) граорица за зрно и 6) остале врсте маунастог биља.

III. *Коренасто и кртоласно биље.* 1) кромпир рани, 2) кромпир позни, 3) мрква, (керење, мерлин), 4) репа угарњача (бела), 5) сточна репа и 6) остале врсте коренастог и кртоластог биља.

IV. *Сточно (шићно) биље.* 1) детелина, 2) детелина за семе, 3) луцерна, 4) луцерна за семе, 5) есперзета (турска детелина), 6) есперзета за семе, 7) мешовите сточне траве као јечам, раж, овас, кукуруз (сачма), граорица, просо, хељда, слачица (горушица), грашак итд. посејаних иза жетве раних усева искључиво за зелену сточну храну.

V. *Индустријско биље.* 1) шећерна репа, 2) шећерна репа за семе, 3) памук, 4) лан за влакно, 5) лан за семе, 6) конопља за влакно, 7) конопља за семе, 8) олајна (уљна) репица, 9) мак за семе, 10) мак за сок (афион), 11) дуван, 12) хмељ, 13) цикорија (водопија) и 14) друго индустријско биље.

VI. *Баштованско биље.* 1) лук (црни, црвени), 2) купус, 3) паприка, 4) патлиџани црвени (парадајз), 5) бостан (диње и лубенице), 6) друго баштованско биље, (тикве, дулеци, бундеве, краставци, кел, келераба, спанаћ,

карфијол, шпаргла, салата, цвекла, першун, мирођија (копар), плави патлиџани итд.)

Изложено груписање врста и подела категорија одговара циљу и потребама пољопривредне статистике. *С тога се класификација култура има само по овој подели да врши, без обзира на сличност или карактер употребе поједених врста култура.*

Зрнасто биље (цереалије) чине категорију довољно јасну, јер у њу спадају све врсте цереалије, одређене само за продукцију зрна. Оне пак цереалије, које се гаје у нарочитом циљу, ради употребе као зелена сточна храна, по себи се разуме, да се имају уврстити у категорију сточног биља за пићу.

VII. *Угари.* при означавању површина под угарима, треба означити само површине, које су током целе године остале угарене. Често се дешава, да се угарима називају и оне површине, које по свршеној жетви остају необрађене, т. ј. које су стварно биле обрађене, али су остављене на полугодишњи одмор. Како се ове површине често у другој половини године обрађују у циљу поновног искоришћавања још у истој пољопривредној години,

то се оне не смеју рачунати под именом угара, пошто су оне већ једном узете у обзир.

Међутим, све оне површине, које се ради одмора остављају најмање годину дана и као такве улазе у плодоред, имају се рачунати као угари.

Ако се такве површине никако не обрађују или се само преору, па евентуално и дрљају, уводе се као: *голи (мрки, црни) угари*. Ако се пак обрађују и засеју биљкама у циљу заоравања — *ђубрења*, уводе се као *зелени угари*.

VIII. *Ливаде* треба подвајати т. ј. на ливаде вештачке и ливаде природне.

IX *Пашњаци*. Све површине, које се употребљују или се дају употребити искључиво за испашу стоке, сматрају се пашњацима.

У ливадама и по пашњацима често се гаји воће и друго дрвеће у већем или мањем броју. Ако су ливаде и пашњаци главна култура, површина њихова ће се уносити у ливаде односно пашњаке без обзира на воће и дрвеће, које се на њима гаји. Кад је случај да воће и дрвеће преовлађује т. ј. да те површине имају карактер воћњака или шуме, оне

се неће уписивати у ливаде или пашњаке, већ у воћњаке односно шуме. Воћњаци и шуме, у којима су дрвета засађена у довољном размачу, да између њих може да расте трава, која служи за пашу па и кошење, имају се ипак рачунати у воћњаке или шуме, а никако у ливаде или пашњаке.

У овом случају треба пашу и кошњу траве рачунати као споредне културе. Ово исто вреди и онда, кад се воћњак употребљава као врт.

X. *Дрвенасно биље*, Овде спадају виногради и воћњаци. При означавању виноградских површина, ваља разликовати површине под виноградима на америчкој подлози, од винограда на домаћој подлози. У оба случаја потребно је правити разлику оних, који већ рађају, од оних, који још не рађају.

Код воћњака није довољно, да се означи само површина, јер на једној истој површини може да буде врло различити број дрвета, зато је нужно, да се означи број стабала (дрвета) посебно за сваку врсту воћа, разликујући дрвета, која су почела рађати, од дрвета, која још нису почела рађати (младих).

2. Неplодне површине

Неплодне површине су: стене, каменоломи, пешчаре, мајдани, реке, потоци, језера, непресушиве баре и ритови, канали и насипи за наводњавање и одводњавање, терени под грађевинама, дворишта, друмови (државни, о-кружни, срески), путови, железничке пруге, места за гробља, јавни тргови, војна и друга вежбалишта и т. д. Неplодна земљишта није потребно оделито набрајати, довољна је укупна површина

* * *

Мере за површину. За сваку културу имају се површине означити само у хектарима, односно арима, као деловима хектара, који је за пољопривредну статистику основна јединица мере за изражавање површина.

У пределима, где се народ служи још старим или другим каквим мерама, треба ове увек претварати у хектаре односно аре.

Код срачунавања површине преко 50 квадратних метара узимат ће се као један ар, а мање од 50 квадратних метара не треба узимати у обзир при сумирању целе општине.

Б. Жетвени принос

Обрађене површине с обзиром на време обраде деле се на: а) површине за озиме и б) површине за пролетне културе (јаре).

За сваку поједину културу имају се прибавити тачни податци жетвеног приноса (летине) чим плод сазри и жетва односно берба буде обављена у већем делу тога краја.

Жетвени принос има се рачунати само са стварно пожете или оброте површине т. ј. по одбишку уништене површине.

Жетвени принос усева и плодова као и принос од бербе винограда и воћа неће се тражити од појединаца т. ј. призивањем грађана, да појединачно изјаве колико су чега добили, већ ће се израчунавати за целу општину укупно. Напомиње се, да се само ради израчунавања призове мањи број пољопривредника из разних крајева општине, трезвених, поузданих и добро обавештених о локалним приликама свога краја, да би се на основу њихових исказа, а са што већом сигурношћу могао прорачунати принос појединих култура.

Жетвени принос има се утврдити на овај начин:

1). Прво треба изнаћи *просечаи* *принос* сваке културе са једног хектара у метр. центима (100 кгр.).

Просечни принос за целу општину (варош, град) званично ће лице, коме је у општини овај посао поверен, изнаћи личним обавештењем код поузданих пољопривредника из разних крајева општине, а и властитим опажањем, евентуалним мерењем код појединаца и сваким другим сходним начином.

2). Укупни принос за целу општину (варош град) а за сваку поједину културу, има се израчунати:

а) *Главне културе*. Укупни принос за целу општину сваке културе израчунат ће се у метр. центима (товарима) множењем пожете површине за изнађеним просечним приносом;

б) *Узредне културе*. Укупни принос у метр. центима (товарима) за целу општину а за сваку поједину врсту културе утврдиће се личним обавештењем, опажањем и проценом;

в) *Виногради, маслињаци и воћњаци*. Принос винограда треба означити само у хектолитрима добивеног вина; принос маслињака у хектолитрима добивеног уља, а принос воћа

у метр. центима (100 кгр.) обзиром на род у разним крајевима општине;

г) *Принос сена* са природних ливада, са угара, пољских и шумских сенокоса има се бележити у принос природних ливада оделито од ливада вештачких т. ј. ораних и травним семеном засејаних.

Како подаци о површинама тако и подаци о приносу, морају се увек контролисати. Контролу треба вршити стварно само на *шерену* а сем тога *упоређењем* и са подацима из *ранијих година*.

Г. Бројно стање стоке

И ако се с времена на време врши детаљни попис домаће стоке, потребни су ипак за циљеве пољопривредне статистике сваке године подаци о бројном стању важнијих врста стоке. Подаци о бројном стању стоке имају се прикупљати посебно за категорије стоке и то:

а) *Коњи*:

- 1) ждребад мушка и женска испод 3 године,
- 2) кобиле од 3 и преко 3 године,

3) пастуви од 3 и преко 3 године,

4) коњи од 3 и преко 3 године.

б) *Магарци.*

в) *Мазге и муле.*

г) *Говеда:*

1) телад мушка и женска испод 1 године,

2) јунад мушка и женска од 1—2 године,

3) јунице и краве преко 2 године,

4) бикови преко 2 године,

5) волови преко 2 године.

д) *Биволи и биволице.*

ђ) *Свиње:*

1) прасад испод 1 године,

2) нерастови за приплод од 1 и преко 1 године,

3) крмаче за приплод од 1 и преко 1 године

4) остале свиње преко 1 године.

е) *Овце:*

1) јагњад мушка и женска до 1 године

2) овнови за приплод од 1 и преко 1 године,

3) овце за приплод преко 1 године,

4) овнови почишћени и јалове овце.

ж) *Козе:*

1) јарад мушка и женска испод 1 године,

2) козе и јарчеви старији од 1 године.

Истовремено имају се прикупљати и податци о пернашој живини понаособ за: а) кокоши, б) пловке, в) гуске, и г) ћурке; о броју кошница водећи рачуна, да ли су:

а) са покретним саћем,

б) са непокретним саћем,

в) мешовите (словеначке).

Д. *Цене пољопривредних производа*

Током целе године, а за сваки месец, посебице, има се означавати највиша, најнижа и обична цена свакој појединој врсти важнијих пољопривредних производа.

За одређивање цена пољопривредних производа, узимају се у обзир само нарочито одређена места, водећи рачуна и о оближњим главним трговима са пољопривредним производима, као и трговачким узусима и елементима, који уопште утичу на цене. Препоручује се, да се и приватним трговачким установама обраћа а исто тако и појединцима специјалистима, који би могли дати ове податке.

Цене се имају прикупљати за следеће пољопривредне производе.

а) цене 100 кгр.

1) пшенице, 2) јечма, 3) ражи, 4) овса (зоб), 5) кукуруза, 6) пасуља, 7) кромпира, 8) пшеничног брашна, 9) кукурузног брашна, 10) шећерне репе, 11) олајне (уљне) репице, 12) луцерна, 13) граорице, 14) сена, 15) сламе, 16) свежих шљива, 17) сувих шљива, 18) пекмеца од шљива, 19) јабука, 20) крушака, 21) ораха;

б) цене 1 кгр.

1) масти, 2) сланине, 3) сира белог, 4) воска сировог, 5) меда цеђеног, 6) лоја нетопљеног, 7) лоја топљеног, 8) вуне непране, 9) вуне пране, 10) лана у повесму, 11) кудеље у повесму, 12) свежег мяса говеђег, 13) свежег мяса свињског, 14) свежег мяса овчијег, 15) усољеног мяса, 16) кожа говеђих сувих, 17) кожа говеђих сирових, 18) кожа телећих сувих, 19) кожа телећих сирових, 20) кожа свињских сувих, 21) кожа свињских сирових, 22) кожа овчијих сувих, 23) кожа овчијих сирових, 24) кожа козјих сувих, 25) кожа козјих сирових, 26) кожа јагњећих сувих, 27) кожа јагњећих сирових, 28) кожа јарећих сувих, 29) кожа јарећих сирових.

в) цене 1 литра:

1) млека, 2) обичног белог вина, 3) обичног црног вина, 4) ракије шљивовице, 5) ракије комовете, 6) маслинова уља.

ЗАКОН

О УСТАНОВЉЕЊУ И УРЕЂЕЊУ ДРЖАВНЕ КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ ЗА ПОТПОМАГАЊЕ НА- РОДНЕ ПРИВРЕДЕ

од 31. децембра, 1921. год.

Чл. 1. — У Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца установљава се Државна Класна Лутрија са седиштем у Београду.

Чл. 2. — Државна Класна Лутрија је аутономна установа, која стоји под Министарством Пољопривреде.

Чл. 3. — Државна Класна Лутрија има свој Управни Одбор у Београду од највише 15 чланова од којих најмање њих 8 (осам) морају да живе стално у Београду.

Чланове Управног Одбора поставља, одређује им дневнице и тантијему, Министар Пољопривреде.

Народни посланици не могу бити чланови Управног Одбора Државне Класне Лутрије.

Пословима Државне Класне Лутрије Управља Управни Одбор. Он води надзор над целокупним радом Државне Класне Лутрије прегледајући редовно свакога месеца рачуне и њихово стање по књигама преко своја два члана а на крају сваког полгођа прегледа и закључне рачуне једног кола сређака преко својих 6 чланова одбора, који исправност ових рачуна утврђују својим потписима на месечним билансима, односно на закључним рачунима Државне Класне Лутрије дотичног полгођа или кола сређака.

Буџетске рачуне Државне Класне Лутрије прегледа међутим још и Главна Контрола преко свога Месног Рачуноиспитача, чија је надлежност и дужност у томе, да контролише све буџетске издатке да ли се исти крећу у границама предвиђених буџетских кредита и да исправност буџетских рачуна и њихових

стања овери својим потписом на закључним рачунима за дотично полгође или коло срећака.

Овако оверени закључни рачуни Државне Класне Лутрије достављају се у смислу чл. 2. овог Закона Министру Пољопривреде и Вода на увиђај и одобрење као надлежној надзорној власти.

Ови рачуни кад их Министар Пољопривреде одобри сматрају се за разрешене.

Чл. 4. — За вршење послова Државна Класна Кутрија има ово особље: Директора, Шефове Одељења и потребан број чиновника. Њих поставља Министар Пољопривреде на предлог Управног Одбора Државне Класне Лутрије.

Они су једнаки у свему указним државним чиновницима, али су изузети у томе што њихова звања, плате, тентијеме — награде, дневнице и додатке одређује Министар Пољопривреде на предлог Управног Одбора Државне Класне Лутрије и што не улажу за пензију својих удовица и деце у удовички фонд државних чиновника, него улажу, како за пензије своје, тако и за пензије својих удовица

и деце у Пензиони Фонд чиновника Државне Класне Лутрије по прописима Уредбе о томе Фонду, коју прописује Министар Пољопривреде на предлог Управног Одбора Државне Класне Лутрије.

Тантијема Управног Одбора не сме бити већа од 2^о%, а тантијема чиновника не сме бити већа од 3^о% чистог прихода Државне Класне Лутрије.

Званичнике, дијурнисте као и служитеље поставља и одређује им плате Директор Класне Лутрије, а њихове дневнице и додатке или награде одређује Управни Одбор Државне Класне Лутрије.

Чл. 5. — Ближа правила о уређењу Државне Класне Лутрије, о саставу надлежности и раду Управног Одбора, Директора, Шефова Одељења и осталог особља, о њиховим дужностима и правима, као и о свему што је потребно за извршење овога Закона, прописује Министар Пољопривреде на предлог Управног Одбора Државне Класне Лутрије.

Чл. 6. — По одобрењу Министра Пољопривреде, Државна Класна Лутрија издаваће за једно коло срећака највише до 150.000 (сто педесет хиљада) целих срећака.

Чл. 7. — Министар Пољопривреде, на предлог Управног Одбора Државне Класне Лутрије, а у вези чл. 6. овог Закона утврђује потребан број срећака једног кола, прописује њихову цену, план извлачења, општа правила о продаји срећака и исплати добитака као и правила за овлашћене продавце срећака.

Чл. 8. — Од уплате сваке целе срећке и класе задржава се за рачун државе 20% (двадесет од сто) и највише до динара 3 (три) на име писарине.

Чл. 9. — Од бруто прихода који се добија по предходном чл. 8. овога Закона и од свију других прихода Државне Класне Лутрије, а по одбитку награде овлашћеним продавцима подмирују се сви трошкови Државне Класне Лутрије.

Чл. 10. — Од чистог прихода свакога кола срећака, који се добија по чл. 9. овога Закона дотира се 10% (десет од сто) резервном фонду Државне Класне Лутрије, који служи за покриће нових евентуалних штета. Из овога фонда може се изузети потребна сума за подизање нове зграде за Државну Класну Лутрију, за дозиђивање њене садашње зграде и за подизање зграда за станове особља Министарства Пољопривреде и Државне Класне Лутрије.

Чл. 11. — Остатак прихода Државне Класне Лутрије ставља се на расположење Министру Пољопривреде.

По одобрењу Министарског Савета Министар Пољопривреде употребиће овај остатак прихода преко буџетом одобрених му сума, а по одбитку износа од две трећине чистог прихода за време од 3 године, потребног за подизање зграде за Министарство Пољопривреде, једино на помагање народне привреде и то:

а) 40% на унапређење ратарства и сто-

чарства и осталог што спада у ове привредне гране;

б) 20% на указивање помоћи земљорадничким задругама односно њиховим савезима и пољопривредним удружењима у циљу интензивнијег рада на извођењу њихових задатака;

в) 15% на унапређење заната и 15% за малу пољопривредну индустрију и кућевну индустрију, које ратарству и сточарству стварају погодбе за њихов бољи развитак, било тиме, што им пружају средства за производњу или што им прерађују њихове сировине;

г) 10% на давање позајмица и то: пољопривредницима 6%, занатлијама и њиховим удружењима 4%, но само онима, који својом стручном спремом и солидношћу обећавају повољан успех и који пружају озбиљне гаранције, да ће узете суме, о року доиста и вратити.

Ни по једној од побројаних тачака не може се утрошити више но што је предвиђено.

Чл. 12. — Овлашћени продавци сређака Државне Класне Лутрије, добијају на име на-

граде за свој труд највише до 10% (процента) од уплате целе сређке, и класе по прописима правила за овлашћене продавце сређака.

Овлашћени продавци сређака Државне Класне Лутрије ослобођавају се плаћања поштарине за писма, за депеше и у опште свију дајбина по Закону о таксама по пословима са Државном Класном Лутријом као и од плаћања пореза по овим пословима.

Чл. 13. — Приређивање лутрија и издавање лутријских сређака искључиво је право државе.

Изузетно од тога може Министар Пољопривреде на предлог Управног Одбора Државне Класне Лутрије одобрити приређивање лутрија и лутријских игри (томбула и друго) друштвима за привредне и добротворне циљеве.

У тим случајевима Министар Пољопривреде може сређке и правила за извлачење ослободити од плаћања такса.

Ко се ухвати да без одобрења Министра Пољопривреде издаје сређке или приређује лутријске игри, томболе и др. казни се са

динара 100 до 5000 (од сто до пет хиљада), новчане казне, а у сваком случају одузеће му се срећке и забранити сваки даљи лутријски рад.

Чл. 14. — Од дана ступања овог Закона у важност забрањена је у нашој држави продаја и држање срећака и промеса страних лутрија у опште.

Исто тако забрањено је у нашој држави и рекламирање, давање и штампање огласа, у нашим домаћим листовима, новинама, књигама, за продају срећака и промеса страних лутрија.

Продају и држање страних срећака и промеса у нашој земљи може Министар Пољопривреде одобрити, ако би од тога зависила продаја наших срећака и промеса државних или привредних и добротворних друштва у дотичним страним државама.

Изузетно од тога допуштено је држање срећака и промеса страних лутрија ради личног учешћа у извлачењу странцима, који кроз нашу државу путују или се као путници привремено у њој баве.

Трговање са срећкама на отплату у виду уговора или отплатница или стварања лутријских удружења као трговачких предузећа појединаца, забрањено је у нашој земљи.

Чл. 15. — Ко се ухвати да држи ради продаје или ради личног учешћа у извлачењу забрањене стране срећке или промесе или да врши какав лутријски посао или радњу противну прописима овог Закона казни се казном по чл. 13 овог Закона.

Ако осуђено лице по овом Закону, не би могло платити новчану казну, онда ће му се ова заменити затвором, рачунајући један дан затвора за сваких 50 (педесет) динара казне у новцу.

Чл. 16. — Потказивачу и хватачу онога, ко држи ради продаје или ради личног учешћа у извлачењу забрањене срећке или промесе страних лутрија, припада на име награде по једна четвртина од новчане казне, која се по овом Закону наплати од кривца — кријумчара. Ако је једно исто лице и потказивач и хва-

тач онда му припада половина од наплаћене казне.

Чл. 17. — Ислеђења и суђења кривица по овом Закону врше финансијске власти, или по својој иницијативи или на пријаву које друге државне власти.

Против ових одлука с казнама може се жалба поднети у року од 30 дана управном суду.

Прелазна наређења.

Чл. 18. — Док се не организују управни судови, жалбе по чл. 17. овог Закона упућиваће се Министру Финансија.

Види Закон о Државном Савету и Управним Судовима од 17. маја, 1922. год.

Чл. 19. — Овај Закон ступа на снагу кад га Краљ потпише а обавезну снагу добија, када се обнародује у „Службеним Новинама“.

Он замењује Уредбу о установљењу и уређењу Државне Класне Лутрије за потпомагање народне привреде од 8. јула, 1919. год. „Служ-

бене Новине“ бр. 70/19; списка уредаба Министарства Пољопривреде бр. 18. „Службене Новине“ бр. 195/21.

Препоручујемо Нашем Министру Пољопривреде и Вода, да овај Закон обнародује и о извршењу се његовом стара, властима, пак, заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покорвају.

ПРАВИЛНИК

О ДАВАЊУ ПОМОЋИ И ПОЗАЈМИЦА ИЗ ЧИСТОГ ПРИХОДА ДРЖАВНЕ КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ

од 23. јануара, 1922. год., Бр. 1726.

Чл. 1. — На основу чл. 5. Закона о установљењу и уређењу Државне Класне Лутрије, Министар Пољопривреде прописује овај Правилник о давању помоћи и позајмица из чистог прихода Држ. Класне Лутрије.

Чл. 2. — Државна Класна Лутрија сходно чл. 3. и 11. Закона о установљењу и уређењу Државне Класне Лутрије извештаваће Министра Пољопривреде о величини остатка чистог прихода сваког кола сређака подносиће му уједно и свој биланс (закључне рачуне) Рачун Изравнања са Рачуном Губитка и Добитка за дотично коло сређака односно за дотично полгође.

Чл. 3. — Овај остатак чистог прихода сваког кола сређака ставља се према чл. 11. Закона о установљењу и уређењу Државне Класне Лутрије на расположење Министру Пољопривреде на текући рачун Министарства Пољопривреде и из њега ће се чинити исплате по наређењима Министра Пољопривреде издатим на основу решења Министарског Савета. Рачун о овоме има се водити тако, да се може видети колико износи укупно и колико посебице готовина намењена на сваки од четири циља изложена у тач. а., б., в. и г. чл. 11. Закона о установљењу и уређењу Државне Класне Лутрије. С тога ће текући рачун Министарства Пољопривреде бити подељен на четири подрачуна. Налог Министра Пољопривреде за исплату, мора садржавати име подрачуна на терет кога се исплата има да врши.

Чл. 4. — У сразмери означених процената у тач. а., б., в. и г. чл. 11. Закона о установљењу и уређењу Државне Класне Лутрије, Државна Класна Лутрија ће суму остатка чистог прихода од сваког кола сређака којом

располаже Министар Пољопривреде расподелити на дотична четири подрачуна у исто време кад шаље Министру Пољопривреде извештај по чл. 2. овог Правилника.

Чл. 5. — Процент одређен на унапређење ратарства и сточарства и осталог што спада у ове привредне гране (чл. 11. Закона о установљењу и уређењу Државне Класне Лутрије) има се употребити:

1. На ширење пољопривредних знања: штампањем списка пољопривредне садржине за народ и школе; приређивањем практичних предавања и курсева за сеоске младиће, учитеље и свештенике; оснивањем домаћичких и специјалних пољопривредних школа и помагањем појединаца ради специјализирања у појединим пољопривредним и ветеринарским гранама као и одашиљањем школованих пољопривредника ради проучавања извесних питања по струци пољопривредној или од опште народно-економскога значаја;

2. На помагање приређивања изложба пољопривредних производа и прерада и на

награде излагачима за најбоље изложене предмете;

3. На набавку приплодне стоке, семена и савршенијих справа и машина, којима се утиче на унапређење и подстицање што веће и боље производње или прераде пољопривредних производа;

4. На издавање премија добрим одгајивачима стоке и за напредније начине рада по струци пољопривредној у циљу веће и боље производње или прераде пољопривредних производа по расписаном стечају од стране Министарства Пољопривреде, или Пољопривредног Удружења које ради на унапређењу пољопривреде;

5. На утакмице у раду савршенијим пољопривредним справама и на награде такмичарима, па било да ове приређује Министарство Пољопривреде или које Пољопривредно Удружење;

6. На награде и подстицање рационалног подизања воћних и лозних расадника, подизање воћњака, подизање винограда на америчкој подлози, подизање винограда од домаће

лозе на живом песку као и на проучавање нових метода за ове производње;

7. На распростирање бољих сушница за воће и справа и машина за остале начине прераде воћа и грожђа;

8. На сузбијање биљних болести и штеточина;

9. На испитивање и спречавање заразних болести код стоке, као и на њихово сузбијање;

10. На оснивање и помагање разних произвођачких, прерађивачких и продајних земљорадничких задруга: млекарских, виноградских, воћарских, ратарских, сточарских, пчеларских, уљарских, рибарских и т. д.;

11. На оснивање и помагање дечијих пољопривредних клубова и на приређивање изложба пољопривредних производа тих клубова, и

12. На приређивање и помагање пољопривредних екскурзија у земљи и на страни.

Чл. 6. — Процент одређен за указивање помоћи Земљорадничким Задругама и Пољопривредним Удружењима (чл. 11. б. поменутог Закона) распоређиваће се на основу пред-

ставке Задруга односно Савеза или Пољопривредних Удружења пошто се предходно добије мишљење надлежног Одељења Министарства Пољопривреде.

Чл. 7. — Процент одређен на унапређење заната 15% и мале пољопривредне и кућевне индустрије 15% (чл. 11. в. поменутог Закона) има се употребити:

1. На награђивање предавања и списа којима се шири занатска вештина и истиче наша мала пољопривредна и кућевна индустрија;
2. На помагање стручних, савремених дневних и вечерњих занатско-индустријских школа, школа кућевне индустрије, занатско-трговачких дневних и вечерњих школа, женских радничких школа, обуке земљорадника домаћој радиности, практичних курсева као и на помагање питомаца ради изучавања заната на страни према нашим приликама;
3. На помагање приређивања занатских изложба и награђивања излагача за најбоље рукотворине;
4. На набавку занатског алата за малу пољопривредну и кућевну индустрију сиромашним а добрим занатлијама.

5. На помагање свега што ратарству и сточарству ствара погодбе за њихов бољи развитак, било тиме што им пружа средства за производњу или што им прерађују њихове силовине или што иде у прилог боље каквоће и вредности пољопривредних производа и отварању тржишта за те производе;

6. На техничка проучавања у циљу унапређења занатске производње; и

7. На приређивање и помагање занатских екскурсија у земљи и на страни.

Чл. 8. — Процент одређен на давање помоћи појединцима (чл. 11. г. поменутог Закона) давање се онима, који већ показаним резултатом у својој производњи или занатској вештини пружају несумњиве доказе о корисности својих предузећа или који својом стручном спремом обећавају повољан успех, као и онима, који прерађују сировину по неком новом и корисном начину, или који у област земаљске привреде уносе такву производњу или прераду, која је дотле била свим непозната, а даје доказе о несумњивим користима по земљу и народ.

Чл. 9. — На издавање помоћи за унапређење ратарства и сточарства по чл. 5. овог Правилника Министар Пољопривреде одређује почетком сваке године, према одлуци конференције начелника стручних Одељења колико се процената чистог прихода Класне Лутрије има те године да употреби на помагање појединих грана пољопривреде, које су предвиђене чланом 5. овог Правилника и ту своју одлуку саопштава надлежним Одељењима, стављајући им у дужност, да у границама тога кредита чине потребне предлоге.

Чл. 10. — Издавања помоћи за унапређење заната по чл. 7. овог Правилника вршиће се на основу предлога Министра Трговине и Индустије, коме ће се и молбе примљене у Министарству Пољопривреде слати на мишљење.

Административно Одељење Министарства Пољопривреде извештаваће благовремено Министарство Трговине и Индустије колико износи сума одређених 30% у чл. 11. в. као и сума од 4% у чл. 11. под г. Закона о уставноме уређењу и уређењу Државне Класне Лутрије.

Чл. 11. — Издавање помоћи појединцима или Удружењима по чл. 8. овог Правилника, даваће се у виду позајмице без интереса. Позајмице ове не могу се давати лицима која су пол стечајем.

Позајмица се даје на залогу непокретног имања или хартија од вредности или робе или банковних гаранција (гарантна писма) или меница са најмање два озбиљна потписа или на сигурну личну обавезу са јемством два грађанина који имају непокретног имања, али у сваком случају под условом, да се позајмљена сума врати у уговореном року, који може бити од пола године па највише до пет година од дана примљеног зајма.

Чл. 12. — Правни референт Министарства Пољопривреде провериће како са материјалне тако и са формалне стране примљене обавезе, ставити обезбеду на зложено дужниково имање ако томе има места и у своје време у року тражити наплате од дужника. Он може од дужника да тражи наплату и пре времена, ако овај у року од 6 месеци по примљеној помоћи није отпочео рад на пре-

дузећу али ако би рад обуставио за дуже време од године дана.

Чл. 13. — Враћене суме дате као помоћ уносе се у корист дотичног рачуна Министарства Пољопривреде код Класне Лутрије из кога су биле раније изузете.

Чл. 14. — Сви који траже помоћ из чистог прихода Држ. Класне Лутрије, имају се обраћати молбом Министарству Пољопривреде (Административном Одељењу) а оно их шаље надлежним Одељењима односно Министарству Трговине и Индустрије на даљи рад.

Административно Одељење по предлогу надлежних Одељења односно Министарства Трговине и Индустрије спрема све одлуке о подели помоћи и зајмова и подноси их на решење Министру Пољопривреде и спрема решење за Министарски Савет. Исто тако и сва доцнија преписка као и преписка о враћању зајмова иде преко Административног Одељења Министарства Пољопривреде.

Налогe за повраћај новца каси Класне Лутрије а у корист рачуна Министарства Пољо-

привреде издаје такође Административно Одељење означавајући дотични рачун.

Чл. 15. — Сва решења по предметима за издавање помоћи или позајмица из остатка чистог прихода Државне Класне Лутрије по овоме Правилнику као и извештаје Државне Класне Лутрије о њиховом извршењу достављаће Административно Одељење Министарства Пољопривреде у овереном препису Рачуноводству истог Министарства, које ће у својим рачунским књигама отворити све потребне рачуне и подрачуне у смислу одредаба овог Правилника и ове ради потребне контроле водити тако, да се из њих може увек видети стање остатка чистог прихода Државне Класне Лутрије који је стављен на расположењу Министру Пољопривреде као и стање учињених издатака на име помоћи или позајмице из овог прихода.

Осим тога Рачуноводство Министарства Пољопривреде чуваће сва оригинална документа која се односе на издате позајмице из чистог прихода Државне Класне Лутрије и водиће строго рачуна о њиховим роковима и

условима за наплату у споразуму са правним референтом Министарства Пољопривреде.

На крају сваке рачунске године Рачуноводство ће подносити Министру Пољопривреде прегледан рачунски извештај о стању остатка чистог прихода Државне Класне Лутрије, који му је стављен на расположење, о његовој употреби и о стању учињених помоћи и позајмица по овоме Правилнику.

Чл. 16. — Правилником овим замењују се Правила о давању помоћи из чистог прихода Државне Класне Лутрије од 15. децембра, 1920. год., Бр. 23836.

САДРЖАЈ

Устројство Министарства Пољопривреде и Вода

с т р а н

Део први. Опште Одредбе.	—	—	1
Састав Министарства Пољопривреде и Вода	—	—	7
Помоћник директора	—	—	8
Организација Генералних Дирекција и Одељења	—	—	8
Део други. Посебне одредбе.			
Одељење за пољопривреду	—	—	10
И Састав и делокруг одељења.			
1. Административно одељење	—	—	11
2. Одељење за пољопривредну наставу и пољопривредне огледе	—	—	12
3. Одељење за ратарство	—	—	13
4. Одељење за сточарство	—	—	14
5. Одељење за виноградарство и воћарство	—	—	16
6. Одељење за аграрну политику и кооперацију	—	—	16
II. Саветодавна тела.			
1. Пољопривредни савет	—	—	18
2. Савет за пољопривредну наставу	—	—	18
III. Услови за постављање особља и њихове категорије.	—	—	19
Генерална дирекција вода.	—	—	20
Организација централне службе вода	—	—	21

Састав и делокруг одељења и одсека	—	—	—	—	21
1. Административни Одсек	—	—	—	—	23
2. Одељење за поморско техничку службу	—	—	—	—	24
3. Одељење за пловне реке и канале (унутрашња пловидба)	—	—	—	—	26
4. Одељење за водене токове и водену снагу	—	—	—	—	27
5. Одељење ва пољопривредне мелиорације тла	—	—	—	—	29
II. Међуминист. одбор за радове на води	—	—	—	—	30
Организација спољне службе вода.	—	—	—	—	32
1. Стална — редовна служба	—	—	—	—	32
2. Повремена изванредна служба	—	—	—	—	39
Техничко особље вода	—	—	—	—	39
Административно особље	—	—	—	—	40
Статут техничког и административ. особља	—	—	—	—	41
Одељење за ветеринарство	—	—	—	—	42
Делокруг и састав одсека	—	—	—	—	43
Одсек за наставу и ветеринарске заводе	—	—	—	—	47
Одсек за ветеринарску службу	—	—	—	—	48
Ветеринарски савет — квалификације и плате особља одељења за ветеринарство	—	—	—	—	49
Правно одељење	—	—	—	—	52
Опште одељење	—	—	—	—	53
Део трећи. Прелазна наређења	—	—	—	—	55
Део четврти. Завршне одредбе	—	—	—	—	59
Правилник о уређењу обласних пољопривредних инспектора	—	—	—	—	73
Правилник за пољопривредну сташисшику	—	—	—	—	
Упутство за прикупљање података пољопривредне сташисшике	—	—	—	—	

Закон о установљењу и уређењу Државне Класне Лушрије за пошпомагање народне привреде	—	—	—	—	88
Правилник о давању помоћи и позајмица из чистог прихода Државне Класне Лушрије	—	—	—	—	100

Напомена. Уредба од 28. маја, 1921. год. о изменама и допунама у Устројству Министарства Пољопривреде и Вода, није унета у Устројство за то, што није Списком Уредаба послата законодавном одбору према чл. 130. Устава, те је према томе изгубила важност.